

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบของสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านต่อผลิตผลบนพื้นที่สูงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิตสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูงของโครงการหลวง และเพื่อประเมินผลกระทบของสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านต่อการผลิตของครัวเรือนเกษตรบนพื้นที่สูงภายใต้นโยบายการเปิดเสรีทางการค้า โดยทำการศึกษาสินค้า 2 กลุ่มหลักของโครงการบนพื้นที่สูงในโครงการหลวง คือ ผักและไม้ดอกซึ่งมีการนำเข้ามาอย่างต่อเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้สินค้าที่ทำการศึกษาในส่วนของผักได้แก่ กะหล่ำปลีและแครอท เนื่องจากเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบสูงอันเนื่องมาจากการนำเข้าจำนวนมากจากจีนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ไม้ดอกทำการศึกษาดอกกุหลาบและเบญจมาศซึ่งได้รับผลกระทบจากการนำเข้าจำนวนมากจากจีนและมาเลเซีย ตามลำดับ ทั้งนี้ การศึกษาได้เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อนำมาวิเคราะห์สถานภาพการผลิตและดัชนีรายเดือนสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรที่ทำการศึกษาโดยใช้วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 12 เดือน (12 month moving average) การวิเคราะห์สมการอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรโดยวิธีและการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix

ผลการศึกษาในเบื้องต้นชี้ให้เห็นผลกระทบจากการนำเข้าผักและไม้ดอกอย่างเห็นได้ชัดในสินค้าทั้ง 4 ชนิด โดยปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าไม้ดอกของไทยได้แก่ งานเทศกาลต่างๆ ของไทย ขณะที่ปริมาณการนำเข้าผักจากต่างประเทศ จะเกิดจากผลิตผลที่ผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดภายในประเทศ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการผลิตสินค้าเกษตร ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของปริมาณการนำเข้าที่มีต่อราคาและพื้นที่ปลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับค่าสหสัมพันธ์การนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปริมาณการผลิตของพื้นที่สูง

ทั้งนี้เมื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ TOWS Matrix ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการวางแผนการผลิตของโครงการหลวงเพื่อให้มีผลผลิตที่ได้มาตรฐานตลอดทั้งปี การประชาสัมพันธ์ให้เห็นความแตกต่างในด้านมาตรฐานของสินค้าจากโครงการหลวงและสินค้าที่นำเข้าในด้านมาตรฐานและความปลอดภัย และการลดต้นทุนโดยเฉพาะการกระจายสินค้าซึ่งเป็นข้อจำกัดของโครงการหลวงที่มีช่องทางการตลาดที่จำกัด การผลักดันภาครัฐในการตรวจสอบปริมาณสารตกค้างผักและผลไม้ที่นำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างเข้มงวด

Abstract

The objectives of this study are to analyze the current production situation, and to evaluate the impacts of agricultural commodities imported from neighbor countries on highland agricultural commodity production of the royal project under the free trade agreements. Two groups of agricultural commodities, vegetable and flower, are selected. Vegetable products consist of cabbage and carrot, while rose and chrysanthemum are chosen for the flower products because they are highly affected by continuously imported commodities, especially from China and Malaysia. Both primary and secondary data are used to analyze the current production situation and estimate monthly index of the import commodities using the 12-month moving average approach. Further, general equilibrium of highland agricultural product as well as SWOT analysis and TOWS Matrix were used as the analytical tool.

The results show that these 4 products are affected by imports from neighbor countries. The monthly indexes reveal that import of flowers tend to be high in winter due to new year festival while vegetables tend to be high due to inadequate products. Quantitative analysis reveals that vegetables imported from neighbor countries affected to highland vegetable price and plantation areas significantly. This result supported by correlation analysis which revealed the inverse relationship between import quantity of agricultural products from neighbor countries and highland production.

Suggestion from TOWS Matrix analysis identified that highland production should be implemented under production planning and quality control. GAP and other standard should also be implemented. In this regards, production differentiation between imported and highland agricultural products should be promoted. Moreover, cost reduction under products' distribution should also be done. Furthermore, the government should be enforced Maximum Residue Limits (MRLs) of imported vegetables and flowers from neighbor countries strictly.